

Věc C-281/22

**Shrnutí žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podle čl. 98 odst. 1
jednacího řádu Soudního dvora****Datum doručení:**

25. dubna 2022

Předkládající soud:

Oberlandesgericht Wien (Rakousko)

Datum předkládacího rozhodnutí:

8. dubna 2022

Obvinění a stěžovatelé:

G. K.

B. O. D. GmbH

S. L.

Předmět původního řízení

Stížnosti na soudní povolení příkazu rakouského evropského pověřeného žalobce k prohlídce bytových a obchodních prostor stěžovatelů a k zajištění

Předmět a právní základ předběžné otázky

Výklad unijního práva, zejména čl. 31 odst. 3 první pododstavce a článku 32 nařízení Rady (EU) 2017/1939 ze dne 12. října 2017, kterým se provádí posílená spolupráce za účelem zřízení Úřadu evropského veřejného žalobce; článek 267 SFEU

Předběžné otázky

1. Musí být unijní právo, zejména čl. 31 odst. 3 první pododstavec a článek 32 nařízení Rady (EU) 2017/1939 ze dne 12. října 2017, kterým se provádí posílená spolupráce za účelem zřízení Úřadu evropského veřejného žalobce, vykládáno v tom smyslu, že při přeshraničním vyšetřování v případě nezbytného soudního

povolení opatření, které má být provedeno v členském státě pomocného evropského pověřeného žalobce, musí být přezkoumána veškerá hmotná hlediska, jako je trestnost skutků, podezření ze spáchání uvedených činů, nezbytnost a proporcionalita?

2. Musí být při přezkumu zohledněno, zda byla přípustnost tohoto opatření již přezkoumána soudem v členském státě evropského pověřeného žalobce, který případ projednává, podle práva tohoto členského státu?

3. V případě záporné odpovědi na první otázku resp. kladné odpovědi na druhou otázku, v jakém rozsahu musí být proveden soudní přezkum v členském státě pomocného evropského pověřeného žalobce?

Uplatňovaná ustanovení unijního práva

Nařízení Rady (EU) 2017/1939 ze dne 12. října 2017, kterým se provádí posílená spolupráce za účelem zřízení Úřadu evropského veřejného žalobce (dále jen „nařízení 2017/1939“); zejména články 30, 31, 32, 42, body odůvodnění 72 a 73

Uplatňovaná ustanovení vnitrostátního práva

Bundesgesetz zur Durchführung der Europäischen Staatsanwaltschaft (spolkový zákon, kterým se zřizuje Úřad evropského veřejného žalobce, dále jen „EUStA-DG“); zejména § 11 odst. 2

Strafprozessordnung ([rakouský] trestní řád, dále jen „StPO“); zejména § 117, § 119 a § 120

Stručný popis skutkového stavu a řízení

- 1 Úřad evropského veřejného žalobce vede prostřednictvím evropského pověřeného žalobce ve Spolkové republice Německo (Mnichov) přípravné řízení - mimo jiné - proti G. K., S. L. a společnosti B. O. D. GmbH podle čl. 3 odst. 2 písm. a) a c) směrnice 2017/1371; § 370 odst. 1 bod 1, odst. 2 bod 3 a § 373 odst. 1 a 2 bod 3 německého Abgabenordnung (daňový řád); § 129 německého Strafgesetzbuch (trestní zákoník). Obvinění jsou podezřelí z toho, že nesprávnými údaji při dovozu bionafty (původem z USA) do Evropské unie obcházelí celní předpisy a způsobili tak celkovou škodu ve výši zhruba 1 295 000 eur.
- 2 Dne 9. listopadu 2021 vydal rakouský evropský pověřený žalobce v rámci pomoci v tomto vyšetřování podle článku 31 nařízení 2017/1939 pod bodem I./ příkaz k prohlídce bytových a obchodních prostor obviněné společnosti B. O. D. GmbH resp. obviněného G. K. na adrese M. (Landesgericht Korneuburg [Zemský soud v Korneuburgu]), obchodních prostor obviněné společnosti B. O. D. GmbH na adrese K. (Landesgericht Krems an der Donau [Zemský soud v Krems an der Donau]), bytových prostor obviněného G. K. na adrese R. a obviněného S. L. na

adrese S. (Landesgericht Wiener Neustadt [Zemský soud Wiener Neustadt]), jakož i obchodních prostor obviněné společnosti B. O. D. GmbH resp. její „mateřské společnosti“ B. O. D. s.r.o & Co KS na adrese S. (Landesgericht für Strafsachen Wien [Zemský soud pro trestní věci ve Vídni]), příslušným samosoudcům uvedených zemských soudů podal návrh na jejich schválení a nařídil pod bodem II./ zajištění dokladů o objednávkách a zakázkách, výpisů z účtů, korespondence a příslušného hardwaru resp. datových nosičů atd.

- 3 Příslušní samosoudci schválili příkazy pomocného evropského pověřeného žalobce s odkazem na příkazy stejného znění uvedené pod bodem I./ z důvodů zde uvedených.
- 4 Skutečné provedení domovních prohlídek bylo nařízeno pomocným evropským pověřeným žalobcem a následně provedeno příslušným finančním úřadem.
- 5 Podle příkazů vydaných evropským veřejným žalobcem, které jsou až na místo prohlídky a dotčené osoby totožné, se jedná o následující podezření:

„Úřad evropského veřejného žalobce vede pod 1.000080/2021 prostřednictvím svého evropského pověřeného žalobce v Německu přípravné řízení pro podezření z rozsáhlého pokračujícího daňového podvodu a z účasti na zločinném spolčení, jehož účelem byly daňové podvody, podle § 370 odst. 1 bodu 1, odst. 2 bodu 3 a § 373 odst. 1 a 2 bodu 3 německého Abgabenordnung (daňový řád) a § 129 německého Strafgesetzbuch (trestní zákoník). Podle dosavadního stavu vyšetřování vytvořila organizovaná skupina propracovaný systém dovozu bionafty, která byla údajně vyráběna z použitého jedlého oleje místního podniku S. E. D.O.O., z Bosny a Hercegoviny do EU. Tento „použitý jedlý olej“ byl předtím údajně dovezen z USA do Bosny a Hercegoviny. Ve skutečnosti však byla tato nafta vyrobena již v USA a v Bosně a Hercegovině již dále nebyla upravována ani vyráběna. V mnoha případech (viz níže) uzavřely podniky skupiny B. O. Group smluvní vztahy se společností S. E. D.O.O. za účelem koupě a dovozu bionafty „vyrobené v Bosně a Hercegovině“ a tato skupina na svých internetových stránkách prezentovala své celoevropské obchodní aktivity, včetně sběru použitého jedlého oleje a obchodu s ním a výroby a obchodování s bionaftou. V minimálně 40 případech bylo celkem zhruba 1 000 tun tohoto paliva domněle vyrobeného v Bosně a Hercegovině následně pozemní cestou přes Chorvatsko a Rakousko dopraveno do Německa v rámci tranzitního režimu (TI) a procleno v Drážďanech (TI), aby následně bylo doručeno místnímu podniku B. S. GmbH (jednatel R. R. M.) jménem rakouské společnosti B. O. D. GmbH (jednatelé S. L. a G. K.), která byla smluvním partnerem vývozce S. E. D.O.O. V dalších 62 případech bylo celkem zhruba 1 500 tun stejné bionafty dopraveno pozemní cestou přes Chorvatsko do Rakouska a procleno ve Spielfeldu v Rakousku, aby následně bylo doručeno místní společnosti B. O. D. GmbH se sídlem v M. v Rakousku, kterou řídil jednatel S. L. Podle podmínek Incoterms sjednaných pro obě dodání a příslušných smluv se jednalo o „DAR (Delivered at Place / s dodáním na místo)“, což znamená, že dodání do Německa/Rakouska měla provést společnost S. E., zatímco postup při dovozu, včetně celních prohlášení, měla na

starosti společnosti **B. O. D. GmbH**, proto byl tento podnik podle článku 77 celního kodexu Unie odpovědný za úhradu celního dluhu, ačkoliv využil služeb specializované dopravní společnosti (čl. 77 odst. 3).

Vzhledem k tomu, že v dotčeném celním prohlášení byl nesprávně uveden nepreferenční původ v Bosně a Hercegovině a kód TARIC, v důsledku čehož by biopalivo bylo osvobozeno od antidumpingových a vyrovnávacích cel, i když by bylo pravdivě uvedeno skutečné místo jeho výroby (USA), vyúčtoval příslušný celní úřad pouze DPH na dovoz. V důsledku toho vznikla škoda ve výši alespoň 1 295 151,11 € (445 151,11 € neodvedené daně v Německu a 850 000 € v Rakousku). Podíl na společnosti **B. S. GmbH** ve výši 25 % je v držení slovenské společnosti **B. O. D. s.r.o. & co KS** (jednatel S. L., rakouský občan), která je rovněž mateřskou společností rakouské společnosti **B. O. D. GmbH** (jednatel rovněž S. L. a rakouský občan G. K.). Společnost **B. O. D. s.r.o. & co KS** někdy zastupoval G. K., ačkoliv jeho oficiální funkce byla výlučně v **B. O. D. GmbH**. Společnost **B. O. D. GmbH** sama byla jak smluvním partnerem údajného výrobce **S. E. D.O.O.** v Bosně a Hercegovině a byla odpovědná za celní prohlášení v Drážďanech, tak i příjemcem některého zboží, které bylo deklarováno v Drážďanech, ačkoliv muselo být poté k příjemci dopraveno zpět do Rakouska. Dále existují skutečnosti nasvědčující tomu, že stejný typ ujednání byl uzavřen s jinými příjemci v Německu a v konečném důsledku byla společnost **B. O. D. GmbH** příjemcem těchto dodání deklarovaných v Rakousku.

Jednatel společnosti **B. S. GmbH** (příjemce ve většině případů, kdy byla bionafta proclena v Drážďanech v Německu), R. R. M., byl původně zakladatelem a jediným vlastníkem uvedené společnosti, která měla vyrábět bionaftu a získávala dotace z EU. V důsledku vývoje na trhu ovšem tento obchod nebyl hospodářsky stabilní, což přimělo M. k tomu, aby se zapojil do systému, který využívá rozdíly mezi vnitrostátními daňovými zákony, kdy vyráběl minerální naftu a prodával ji východoevropským příjemcům jako „mazivo“, čímž se dopustil podvodu na energetické dani a dani z přidané hodnoty ve výši zhruba 73 milionů eur (obžaloba Staatsanwaltschaft Frankfurt/Main [Státní zastupitelství ve Frankfurtu nad Mohanem], spisová značka 7550 Js 216177/15 ze dne 31. července 2018).

V důsledku tohoto vývoje zakoupila v roce 2018 slovenská společnost **B. O. D. s.r.o. & co KS** 25% podíl na společnosti **B. S. GmbH** (jednatel S. L.). Tato společnost je jediným vlastníkem společnosti **B. O. D. GmbH** (jednatel rovněž S. L.).

Američtí občané B. V. a N. K. jsou majiteli společnosti **S. E. D.O.O.** a zároveň jsou majiteli amerických dodavatelů již hotové bionafty (**B. E. S. a W. O. Trade LLC**), kteří tuto naftu dodávali společnosti **S. E. D.O.O.** jako „použitý jedlý olej“, aby pak následně byla dále vyvážena do EU jako bionafta vyráběná „v Bosně a Hercegovině“. Společnost **S. E. D.O.O.** je sama dceřinou společností společnosti **B. E. S.**

To vše vede k obviněnému M., který se snažil vyhnout se ekonomickým problémům svého podniku tím, že se zapojil do ilegálního systému rozsáhlých celních a daňových podvodů a spojil se s dalšími obviněnými do zločinného uskupení, které se věnuje takovýmito činnostem k újmě EU a jejich členských států, a takto uváděl na společný trh uměle „zvýhodněné“ palivo.

Rakouské celní orgány cestou úřední pomoci sice již v mezidobí opatřili potvrzení o „pravosti“ certifikátu původu z Bosny. Ovšem vzhledem k tomu, že toto potvrzení vystavila sama společnost S. E. D.O.O., která byla zjevně zapojena do popsanych skutků, není tento prostředek způsobilý vyvrátit zbývající výsledky dokazování.

Na základě popsanych skutkových okolností jsou obviněné fyzické a právnické osoby podezřelé, že se dopustily trestných činů, které spadají do příslušnosti Úřadu evropského veřejného žalobce podle čl. 22 odst. 1 nařízení 2017/1939 ve spojení s čl. 3 odst. 2 písm. a) a c) směrnice 2017/1371. Uvedené skutky jsou v Německu trestné podle § 370 odst. 1 bodu 1, odst. 2 bodu 3 a § 373 odst. 1 a 2 bodu 3 německého Abgabenordnung (daňový řád) a podle § 129 německého Strafgesetzbuch (trestní zákoník). V Rakousku [jsou trestné] podle § 135 odst. 2, § 39 odst. 1 písm. a) Finanzstrafgesetz (zákon o finančním právu trestním), § 278 Strafgesetzbuch (trestní zákoník).“

K nezbytnosti a zákonnosti nařízených opatření bylo uvedeno následující:

„Adresy, jichž se příkaz týká, jsou buď obchodními adresami obviněného spolčení a/nebo obviněných fyzických osob. Vzhledem k podezření, která vůči těmto osobám existují, lze vycházet z toho, že zajištění předmětů uvedených v bodě II je nezbytné z důkazních důvodů (§ 110 odst. 1 bod 1 StPO), protože tímto způsobem lze dospět ke spolehlivým závěrům, zda se skutečně jednalo o obsahově nesprávné nebo padělané faktury a zda tyto sloužily k předstírání nižší ceny zboží za účelem podvodu na dovozním clu.

Nařízení domovní prohlídky je nezbytné k vyjasnění trestných činů, protože s ohledem na podezření vůči obviněným G. K., S. L. a B. O. D. GmbH lze pouze tímto způsobem zajistit, že potřebné podklady budou zajištěny v úplném rozsahu, bez prodlení a bez ohrožení vyšetřování. S ohledem na hrozící trest nejsou opatření v nepoměru k významu věci“

Hlavní argumenty účastníků původního řízení

- 6 Proti soudnímu povolení příkazů k domovním prohlídkám směřují obsahově totožné stížnosti, které ve stanovené lhůtě podali dne 1. prosince 2021 společnost B. O. D. GmbH, G. K. a S. L., v nichž je - ve zkratce - vytýkána neexistence podezření ze spáchání uvedených činů resp. jeho hrubě nesprávné odůvodnění, nepřipustně široké časové vymezení zajištění a porušení čl. 8 odst. 1 EÚLP (porušení vztahu důvěry mezi advokátem a klientem) a podávána námitka pro porušení práva proti příkazu a provedení zajištění. Rovněž je podáván „odpor“

proti předání zajištěných podkladů německým orgánům až do pravomocného rozhodnutí o stížnostech a námitkách.

- 7 Rakouský pomocný evropský pověřený žalobce ve svém vyjádření ze dne 15. února 2022 uvedl, že stížnostem není možno vyhovět, protože - v souhrnu - hmotné body stížnosti neplatí, zejména jestliže nařízení 2017/1939 vytvořilo nový rámec přeshraničního vyšetřování, který se sice liší od dosavadní právní pomoci mezi dvěma orgány různých členských států, ve své podstatě ovšem představuje další prohloubení zásady vzájemného uznávání v trestních věcech a proto mohou být s odkazem na směrnici o evropském vyšetřovacím příkazu věcné důvody vyšetřování přezkoumány pouze ve vystavujícím členském státě. Podmínky přípustnosti, které se posuzují podle práva evropského pověřeného žalobce, který případ projednává (čl. 28 odst. 1 a 2 nařízení 2017/1939), proto mají být přezkoumány pouze soudy tohoto členského státu. To platí rovněž pro vyjasnění výkonu působnosti Úřadu evropského veřejného žalobce. V členském státě pomocného evropského pověřeného zástupce má být přezkoumáno pouze tamní formální právo při provádění vyšetřovacích úkonů. Ve vztahu ke konkrétnímu případu je nutno upozornit na skutečnost, že příslušné podezření již bylo ve Spolkové republice Německo přezkoumáno příslušným vyšetřujícím soudcem u Amtsgericht München (Okresní soud v Mnichově). Oprávněmu prostředku proto nelze vyhovět.
- 8 Stěžovatelé tomu oponovali a v zásadě uvedli, že podle jejich názoru se v Rakousku nejedná o trestný čin, resp. neexistuje dostatečné podezření vůči uvedeným obviněným, proto rakouský celní orgán právem poukázal na „problematiku trestně právní prokazatelnosti a dohledatelnosti“. Na základě výše uvedeného každopádně nejsou nařízené domovní prohlídky přiměřené a nezbytné (vyjádření ze dne 14. března 2022).
- 9 Oberlandesgericht Wien (Vrchní zemský soud ve Vídni) musí rozhodnout o stížnostech proti příkazům k domovním prohlídkám, které uvedené soudy prvního stupně povolily.

Stručný popis odůvodnění žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

- 10 Na základě čl. 31 odst. 3 a článku 32 nařízení 2017/1939 ve spojení s výše uvedenými úvahami by bylo možno mít za to, že v případě opatření ve státě pomocného evropského pověřeného žalobce, které musí povolit soud, musí být prováděné opatření přezkoumáno podle veškerých formálních a hmotných ustanovení tohoto členského státu. To by však mělo za následek, že soudu, na nějž se pomocný evropský pověřený žalobce obrátí, je nutno poskytnout veškeré nezbytné podklady resp. spisy ze státu evropského pověřeného žalobce, který případ projednává, jako podklad pro posouzení, což by zejména v případě, kdy je dotčeno několik členských států - nehledě na nezbytné překlady, znamenalo přezkum jednoho a téhož přípravného řízení za účelem schválení jednoho opatření v různých státech s různými právními řády. To každopádně tehdy, jestliže ve státě

evropského pověřeného zástupce, který případ projednává, není pro toto opatření zapotřebí vůbec žádné soudní povolení.

- 11 Tím by sice byla zohledněna okolnost, že Úřad evropského veřejného žalobce je nedělitelnou institucí (viz čl. 8 odst. 1 nařízení 2017/1939) a právní nástroje o vzájemném uznávání tedy mají být využity pouze výjimečně (čl. 31 odst. 6 nařízení 2017/1939), prakticky by to však znamenalo podstatný krok zpět. Na rozdíl například od evropského vyšetřovacího příkazu, který musí být v dožádaném státě přezkoumán pouze na základě několika málo formálních hledisek, by totiž musel být v každém dotčeném členském státě (v závislosti na vnitrostátním právním stavu) proveden kompletní přezkum dosavadního přípravného řízení za účelem povolení požadovaného opatření (opatření podle právního stavu evropského pověřeného žalobce, který případ projednává; čl. 31 odst. 2 nařízení 2017/1939). Rovněž při provádění opatření musí být v co největší míře dodržována ustanovení státu evropského pověřeného žalobce, který případ projednává (článek 32 nařízení 2017/1939). To vede k tomu, že - jak již bylo uvedeno - by nepostačovalo poskytnutí pouhého osvědčení ve smyslu evropského vyšetřovacího příkazu, nýbrž by musel být předán spisový materiál nezbytný k posouzení, protože jinak by dotčené soudy neměly k dispozici podklady nezbytné pro formální a hmotný přezkum skutkových okolností.
- 12 Při výkladu dotčeného nařízení 2017/1939 ve světle rychlého, účinného a hospodárného trestního stíhání je tedy nasnadě závěr, že by se soudní povolení opatření v zemi dožádaného evropského pověřeného žalobce mělo omezit pouze na formální hlediska. To každopádně tehdy, pokud ve státě evropského pověřeného žalobce, který případ projednává, již soudní přezkum proběhl.
- 13 Takovému výkladu ovšem brání výslovně uvedené pouze subsidiární použití nástrojů vzájemného uznávání takovýchto rozhodnutí (čl. 31 odst. 6 nařízení 2017/1939).
- 14 Z tohoto důvodu je Soudní dvůr Evropské unie žádán o příslušné vyjasnění právního stavu.